

Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9

Universitetet i Agder
v/ nemdn for studentsaker
Postboks 422
4604 Kristiansand

Bergen, 08.04.2024
Deres ref.:
Vår ref.: 24/02526 (23/2023)

Unntatt offentligheten etter offl. § 13 første ledd, jf. fvl. § 13 første ledd

SAK NR. 25/2023: VEDTAK FATTET AV FELLES KLAGENEMND I SAK OM ANNULLERING OG UTESTENGING PÅ GRUNN AV FUSK

Det vises til vedtak fattet av klagenemnda ved Universitetet i Agder (heretter UiA) i sak KLL-sak 26/22, som ble påklaget til Felles klagenemnd.

Saken er tidligere behandlet av Felles klagenemnd i møte 26.01.2023, der vedtaket i underinstansen ble stadfestet.

Bakgrunnen for den nye behandlingen er at Kunnskapsdepartementet i brev av 08.11.2023 har uttalt at enkelte vedtak i Felles klagenemnd (nemnda) gjort i perioden 01.04.2022 til 22.09.2023, er ugyldige på grunn av at tidligere leder for klagenemnda og to studentrepresentanter (et medlem og et varamedlem) i denne perioden var ugyldig oppnevnt, og at disse sakene må behandles på nytt. Dette gjelder vedtak, der nemnda ikke ville ha vært vedtaksfør uten at noen av de ugyldige oppnevnte medlemmene deltok, og saker der det var dissens i nemndas opprinnelige behandling og stemmen til noen av de ugyldige oppnevnte medlemmene var avgjørende for innholdet i vedtaket.

Felles klagenemnd ville ikke ha vært vedtaksfør under behandling av saken i møtet 26.01.2023, uten at flere medlemmer var til stede, jf. § 3 i Forskrift om felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universitet og høyskoler. Vedtaket er derfor ugyldig, og det må treffes nytt vedtak.

Felles klagenemnd har på denne bakgrunn besluttet å behandle klagerens sak 22/03148 (25/2023) på nytt med ny nemndssammensetning, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c. Klageren ble i brev 19.02.2024 informert om at Felles klagenemnd ville gjøre en fornyet behandling av klagesaken med ny nemndssammensetning våren 2024.

Felles klagenemnd, med riktig sammensetning, behandlet saken under møte 20.03.2024. Tidligere vedtak fattet av Felles klagenemnd ble opphevet. Vedtak fattet av klagenemnda ved UiA ble stadfestet.

FELLES KLAGENEMND BEMERKER

Felles klagenemnd er rett klageinstans i saker om annullering og utestenging, jf. forskrift nr. 1192 om Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler (uhl.) § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9, fastsatt av Kunnskapsdepartementet 10.10.2005. Felles klagenemnd kan som klageinstans prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd.

Habilitet

Av de nåværende medlemmene i Felles klagenemnd deltok Fredrik Boksasp, Liv Sandvik og Frode Randal i den tidligere behandlingen av saken.

På grunn av den medieoppmerksomheten som har vært omkring Felles Klagenemnd sitt arbeid, har Felles Klagenemnd vurdert om disse medlemmers deltaking i den tidligere behandlingen av saken, er et særegent forhold som er egnet til å svekke medlemmenes upartiskhet, og derfor medfører at medlemmene er inhabile i behandlingen av omgjøringsaker, jf. fvl. § 6 annet ledd. Felles klagenemnd har avgjort habilitetsspørsmålet etter fvl. § 8, og har kommet til at klagenemndas medlemmer er habile i vurderingen av omgjøringsaken.

I vurderingen av habilitetsspørsmålet har klagenemnda vektlagt at det rettslige utgangspunktet er at tidligere deltakelse i behandlingen av en sak som tas opp til ny behandling av det samme organet, ikke fører til inhabilitet. Klagenemnda er et kollegialt organ der hvert medlem har ansvaret for å gjøre seg opp en selvstendig mening om sakene og det må kunne forutsettes at de også ved den nye behandlingen foretar en objektiv og saklig vurdering.

Nemndsmedlemmene er utnevnt fordi de har den kompetanse og bakgrunn som kreves etter forskrift om felles klagenemnd § 2 annet ledd.

De forhold som har skapt medieoppmerksomhet og har ført til at saken må behandles på nytt, knytter seg ikke til noen av de nåværende medlemmene av Felles klagenemnd, men til at tidligere leder og to studentmedlemmer var oppnevnt i strid med forskriften.

Medlemmene har ingen egeninteresse i utfallet av saken. De aktuelle medlemmene vurderer ikke seg selv som inhabile i saken.

Kunnskapsdepartementet har i brev til Felles Klagenemnd datert 5. januar 2024, også gitt uttrykk for at departementet ser det som klart at deltaking i den tidligere behandlingen av et vedtak som er oppe til ny behandling, ikke fører til inhabilitet, med mindre det foreligger særlige forhold i den enkelte sak.

Det enkelte medlem har ansvaret for å vurdere om det foreligger særlige forhold som kan føre til inhabilitet. Ingen av de aktuelle medlemmene har gitt uttrykk for at det foreligger slike forhold.

Sakens bakgrunn

Klageren er [REDACTED], representert ved advokat Jens Halvard Bratz ved forrige behandling av saken. Klageren fikk høsten [REDACTED] opptak til [REDACTED] i [REDACTED] – [REDACTED] ved UiA. Saken gjelder mistanke om fusk ved innlevering av en firetimers hjemmeeksamen i emnet [REDACTED], våren 2022. Eksamen teller 80 prosent av karakteren i emnet.

I forbindelse med sensur ble det oppdaget at flere av oppgavene på eksamen var publisert på nettsiden «chegg.com». Emneansvarlig varslet 30.05.2022 om at han mistenkte at studenter under eksamen hadde distribuert oppgaver på eksamen og fått svar på disse. På bakgrunn av dette kontaktet sekretariatet for klagenemnda ved UiA samme dato de som styrer nettsiden. I «Request of an Honor Code Investigation» datert 30.05.2022 etterspurte UiA opplysninger både om studentene som sendte inn deler av eksamensoppgavene og om studentene som fant de innsendte spørsmålene og svarene på disse. Sekretariatet mottok deretter opplysninger fra nettsiden om hvilke studenter som hadde sendt inn eksamensspørsmål. Disse opplysningene viste at klageren sin private e-postadresse hadde sendt inn ett eksamensspørsmål til nettsiden under eksamen.

I brev 03.06.2022 ble klageren forhåndsvarslet om mistanken om at det var reist sak om mistanke om fusk knyttet til å presentere andres arbeid som sitt eget og brudd på eksamensreglementet. Klageren ble invitert til samtale, samt også orientert om regelverket, videre saksgang, og sine rettigheter.

I brev 22.06.2022 innga klagerens advokat en merknad i saken. I merknaden skriver advokaten at klageren erkjenner å ha hatt kontakt med nettsiden «chegg.com» under eksamen, og at informasjonen som UiA har fått fra nettsiden stemmer. Det bestrides imidlertid at klageren har presentert andres arbeid som sitt eget. Det vises til at klageren ikke har benyttet seg av svarene h[REDACTED]n fikk fra nettsiden i [REDACTED] besvarelse. Eventuelle likheter mellom klagerens besvarelse og svar publisert nettsiden kan tilskrives generelle matematiske grunnprinsipper.

I saksfremlegg 29.06.2022 har sekretariatet for klagenemnda ved UiA vurdert saken. Sekretariatet har i saksfremlegget vurdert at klageren fusket forsettlig under eksamen ved å ha distribuert eksamensoppgaven, som var i strid med eksamensreglementet. I vurderingen er det vist til klagerens erkjennelse av handlingen og opplysningene mottatt av nettsiden. Det presiseres at plagiat ikke vil drøftes videre som grunnlag for fusk. De anbefalte annullering og utestenging høstsemesteret 2022 og vårsemesteret 2023.

Klagenemnda ved UiA behandlet saken i møte 17.08.2022. De fant at klageren forsettlig hadde fusket under eksamen ved å ha distribuert deler av eksamensoppgaven, i strid med retningslinjene for den aktuelle eksamen. I vurderingen ble det lagt avgjørende vekt på dokumentasjonen fra nettsiden «chegg.com» og klagerens erkjennelse. Vurderingen var for øvrig i tråd med sekretariatets saksfremlegg 29.06.2022. Klagenemnda ved UiA fattet vedtak om annullering og utestenging i to semestre, nærmere bestemt fra 24.08.2022 til 20.06.2023.

I brev 08.09.2022 påklaget klagerens advokat vedtaket. I klagen er det anført at saken kun gjelder distribusjon av oppgaven og ikke plagiat. Det er anført at det begrensede omfanget av fusk tilsier at reaksjonen må reduseres til utestenging i ett semester.

Lederen ved klagenemnda ved UiA vurderte klagen 20.09.2022, men fant ikke at det fremkom nye opplysninger som medførte at vedtaket skulle omgjøres. I vurderingen er det presisert at lederen av klagenemnda ved UiA ser alvorlig på kjøp av bruk av tjenester fra nettsiden «chegg.com» under eksamen, og at slike handlinger vil kunne svekke troverdigheten av en viktig samfunnsinstitusjon. Det vises til at distribusjon av oppgaveteksten til en nettside som publiserer løsningsforslag gjør det mulig for andre studenter å finne og bruke denne løsningen. Klagenemnda ved UiA sitt tidligere vedtak ble opprettholdt. Saken er deretter oversendt Felles klagenemnd for videre behandling.

I e-post 25.01.2023 etterspurte sekretariatet for Felles klagenemnd ytterligere opplysninger fra UiA knyttet til hvilke spørsmål som varer lastet opp via klageren sin e-postadresse på nettsidene til chegg.com. UiA svarte samme dato at klageren hadde lastet opp eksamensoppgavens spørsmål 4. Opplysningene ble oversendt klagerens advokat 26.01.2023 med en invitasjon til å kommentere opplysningene. Advokaten har ikke inngitt noen ytterligere merknader i saken.

Saken står for øvrig for Felles klagenemnd slik den har gjort tidligere for underinstansen. Det vises til sakens dokumenter.

Rettslig grunnlag

Vilkårene for annullering på grunn av fusk følger av uhl. § 4-7 første ledd bokstav b. Vilkårene for utestenging gjelder tilsvarende, jf. § 4-8 tredje ledd.

I forarbeidene til lov om universiteter og høyskoler av 2005, fremgår det i merknadene til §§ 4-7 og 4-8 at bestemmelsene er en videreføring av §§ 42 og 54 i den gamle universitets- og høyskoleloven, og privathøyskoleloven §§ 10e og 10i, jf. Ot.prp. nr. 79 (2003-2004) kap. 12. Dette innebærer at rettskilder til den tidligere loven fortsatt kan være relevante.

Bestemmelsen i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b omfatter fusk på «eksamen eller prøve, eller under gjennomføringen av vedkommende kurs», jf. § 4-8 tredje ledd. Klagerens eksamen er en del av vurderingsgrunnlaget i emnet, og er følgelig omfattet av bestemmelsene.

Videre må to kumulative vilkår være oppfylt. For det første må det rent objektivt foreligge fusk eller forsøk på fusk. For det andre må det foreligge subjektiv skyld. Studenten må ha handlet forsettlig eller grovt uaktsomt, jf. uhl. § 4-8 tredje ledd og § 4-7 første ledd bokstav b.

Objektivt vilkår

Det første spørsmålet Felles klagenemnd skal ta stilling til er om forholdet objektivt sett er fusk.

Departementet har uttalt seg nærmere om meningsinnholdet i fuskebegrepet i Ot.prp. nr. 40 (2001-2002) punkt 12.1.10 på side 54, hvor det blant annet heter:

Departementet legger til grunn at det er å anse som fusk når en student har ulovlige hjelpemidler tilgjengelige under en eksamen eller på andre måter handler i strid med eksamensreglementet eller regler om kildebruk.

Det følger av forskrift om studier og eksamen ved UiA § 31 andre ledd hva som skal anses som fusk:

§ 31.Fusk eller forsøk på fusk

...

2. Som fusk eller forsøk på fusk ved eksamen eller vilkår for å gå opp eksamen (jf. § 1 f), regnes

bl.a.:

- å ha ulovlige hjelpemidler tilgjengelig under eksamen
- å presentere andres arbeid som sitt eget
- ...
- å handle i strid med denne forskriften eller retningslinjer for den enkelte eksamen
- ...

Felles klagenemnd viser videre til at det fremgikk av eksamensoppgaven at:

«Besvarelsen på oppgaven skal være selvstendig arbeid. Kommunikasjon med andre om oppgaven, distribuering av oppgaveteksten eller utkast til svar er ikke tillatt. Det stilles ikke krav om litteraturliste.»

Felles klagenemnd har funnet det bevist at forholdet objektivt sett er fusk. Det fremgikk av eksamensoppgavens forside at det skulle leveres et «selvstendig arbeid», hvor «distribuering av oppgaveteksten» ikke var tillatt. Enhver form for distribusjon under eksamen, vil således være «i strid med retningslinjene for den enkelte eksamen» og dermed fusk i forskriftens forstand.

I vurderingen av det objektive vilkåret har Felles klagenemnd lagt avgjørende vekt på opplysningene om at sensor om fant eksamensspørsmålene publisert på nettsidene til «chegg.com» og opplysningene om at klageren sin private e-postadresse ble brukt for å laste opp ett av eksamensspørsmålene på denne nettsiden. Nemnda viser herunder til opplysningen om at e-posten er brukt til å laste opp eksamensoppgavens spørsmål 4. Nemnda har ikke grunnlag for å betvile disse opplysningene, og viser til at UiA fikk opplysninger fra nettsiden om tidspunkt for når eksamensspørsmålene ble lastet opp, hvilke spørsmål som ble lastet opp, tidspunkt det ble gitt svar på spørsmålet, og hvilken e-postadresse som var brukt. Videre viser nemnda til at klageren har erkjent at hⁿ har lastet opp ett av eksamensspørsmålene på nettsidene til chegg.com i løpet av perioden eksamen pågikk. Det er derfor ikke tvilsomt at det objektive vilkåret er oppfylt.

Nemnda har ved sin vurdering merket seg klagerens anførsler om at det bør vektlegges at hⁿ ikke benyttet seg av løsningsforslag fra chegg.com i sin besvarelse. Nemnda vurderer at det ikke er av betydning hvorvidt klageren har benyttet seg av løsningsforslaget hⁿ mottok fra «chegg.com» under eksamen, da det avgjørende er at klageren distribuerte eksamen under eksamen, jfr. forskrift og studier ved UiA § 31 andre ledd.

Felles klagenemnd har kommet til at klageren objektivt sett har handlet i strid med den enkelte eksamen, jf. forskrift om studier og eksamen ved UiA § 31 andre ledd.

Subjektivt vilkår

Det neste spørsmålet Felles klagenemnd skal ta stilling til er om vilkåret forsett eller grov uaktsomhet (skyldkravet) er oppfylt.

Forsett foreligger i de tilfeller hvor en person har foretatt en bevisst handling. Dette innebærer at klageren må ha vært klar over den faktiske handlingen som medførte at det objektive fuskevilkåret er oppfylt.

Det er ikke krav om hensikt om fusk for å oppfylle kravet til forsettlig utført fuskehandling.

Kravet til forsett omfatter heller ikke kunnskap om hvorvidt handlingen er ulovlig eller ikke.

Felles klagenemnd finner det bevist at klageren har fusket forsettlig i forbindelse med gjennomføringen av eksamen.

Det saksforhold i form av distribuering av oppgaven som nemnda har funnet bevist ovenfor, under det objektive vilkåret, kaster samtidig lys over det subjektive vilkåret. Klagenemnda vurderer at det distribueringen som har funnet sted, nærmest etter sin natur må være en villet handling. Det er ingenting i dokumentasjonen som peker i retning av at innsendingen av eksamensspørsmålet skal ha oppstått i vanvare, altså gjennom uaktsomhet. Klagenemnda har etter dette funnet at klageren har handlet med forsett.

De subjektive og objektive vilkårene for fusk er oppfylt.

Reaksjon

I henhold til uhl. § 4-7 første ledd og § 4-8 tredje ledd er det hjemmel for annullering og utestenging fra institusjonen, samt tap av retten til å gå opp til eksamen ved andre institusjoner i inntil ett år.

Felles klagenemnd har funnet det bevist at klageren har fusket forsettlig i forbindelse med innlevering av eksamen.

Forsettlig fusk innebærer et grovt tillitsbrudd, og både allmennpreventive og individualpreventive hensyn tilsier at det må reageres strengt.

Etter retts- og forvaltningspraksis er den normale reaksjonen ved forsettlig fusk annullering og utestenging i to semestre uavhengig av størrelsen på den aktuelle eksamen, prøve eller kurs.

Klagenemnda ved UiA har fattet vedtak om annullering av klagerens eksamen og utestenging høstsemesteret 2022 og vårsemesteret 2023. Dette er i tråd med praksis.

Nemnda har merket seg anførselen om at reaksjonen må reduseres til utestenging i ett semester. Det er vist til at klageren kun sendte inn ett spørsmål til nettsiden og at han ikke brukte svaret i besvarelsen sin, og at omfanget av fusk dermed er begrenset. Nemnda viser til vurderingen om at klageren har fusket forsettlig under eksamen, og presiserer at praksis for forsettlig fusk er annullering og utestenging to semestre. Nemnda kan følgelig ikke se at de anførte momentene har betydning for utmålingen av utestengelsesperioden.

Felles klagenemnd har merket seg at den samlede saksbehandlingstiden – ved underinstansen og til saken ble behandlet første gang av klageinstansen – var på til sammen 8 måneder. Nemnda vurderer at dette ikke har vært for lang saksbehandlingstid.

Felles klagenemnd har etablert en praksis for at lang samlet saksbehandlingstid før klagenemnda tar stilling til saken, kan føre til nedsatt reaksjon. Bakgrunnen for dette er at lang ventetid på å få en avklaring, kan utgjøre en ekstra belastning for klageren. Nemnda har på denne bakgrunn vurdert om det skal ha betydning for reaksjonsfastsettelsen at saken nå gjenopptas over ca. 14 måneder etter at Felles klagenemnd behandlet saken første gang. Nemnda har kommet til at det ikke er grunnlag for nedsettelse av reaksjonen i tilfeller der en

kommer til at nemndas første vedtak var innholdsmessig riktig. Klageren har da fått en avklaring ved det første vedtaket, og det forhold at saken senere gjenopptas på grunn av at Felles klagenemnd ikke var vedtaksfør ved første gangs behandling, utgjør etter nemndas vurdering ikke en slik tilleggsbelastning at det tas hensyn til ved reaksjonsfastsettelsen.

Felles klagenemnd har funnet at annullering av eksamen og utestenging i to semestre er en riktig reaksjon i denne saken. Felles klagenemnd stadfester reaksjonen fastsatt av underinstansen.

Vedtaket er etter ny behandling i samsvar med det Felles klagenemnd kom til i vedtak fattet 15.02.2023, men siden dette vedtaket er ugyldig på grunn av feil sammensetning av nemnda, opphever Felles klagenemnd dette vedtaket og treffer nytt vedtak, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c.

VEDTAK

Vilkårene i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b og § 4-8 tredje ledd er oppfylt. Felles klagenemnd bestående av Ernst Nordtveit, Fredrik Boksasp, Liv Sandvik, Frode Randal og Nils Herman Lien Håre har fattet slikt enstemmig

v e d t a k:

1. Vedtak fattet av Felles klagenemnd 26.01.2023 oppheves.
2. Vedtak fattet av klagenemnda ved UiA i sak KLL-sak 24/22, annullering av eksamen og utestenging i to semestre, stadfestes.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages.

Ernst Nordtveit
leder for Felles klagenemnd

Klagenemndas vedtak kan bringes inn for prøving ved tingretten. Slikt søksmål må reises innen tre måneder etter at endelig vedtak foreligger. Søksmålsfristen beregnes fra 11.04.2024. Institusjonen dekker alle omkostninger ved søksmålet i første rettsinstans, herunder også honorar til saksøkers advokat etter offentlig salærsats, jf. uhl. § 4-11 og § 4-8 femte ledd.

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen fysisk signatur.